

REFERAT Særligt udvalg om klima og bæredygtighed 2019-2021 d. 07-04-2021

Mødedato Onsdag d. 07. april 2021 kl. 00:00

Mødested Kantinen på Vibegård, Vibegårdsvej 2 i Rønne

Indholdsfortegnelse

Fraværende og bemærkninger til dagsordenen.....	3
Status for arbejdet med strategi for grøn mobilitet.....	5
Grøn mobilitet - reviderede strategiske indsatsområder og mål.....	10
Grøn mobilitet - revideret proces for interessent- og borgerinddragelse.....	14
Foreløbigt oplæg vedr. handleplaner for Bornholms Energistrategi.....	18
Indstilling af tilskud til ansøgninger i 1. runde for grøn tilskudspulje.....	26
Eventuelt.....	33

Punkt 1: Fraværende og bemærkninger til dagsordenen

Åbent punkt

1 Fraværende og bemærkninger til dagsordenen

00.22.04A08-0001

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Særligt udvalg om klima og bæredygtighed	07-04-2021	1	

Fraværende

Bemærkninger til dagsordenen

Udviklingskonsulent Marie Wibe deltager under hele mødet.

Helle Munk Ravnborg og Stine Mikkelsen forespurgte til deres habilitet under punkt 6. Udvalget erklærede begge medlemmer inhabile.

Punkt 2: Status for arbejdet med strategi for grøn mobilitet

Bilag

Bilag 1_interessentmøder

Åbent punkt

2 Status for arbejdet med strategi for grøn mobilitet

00.16.02P22-0001

Behandling

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed

Mødedato

07-04-2021

Åbent punkt

2

Lukket punkt

Politisk sagsgang

Natur- og Miljøudvalget orienteres

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed orienteres

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget orienteres

Resumé

Arbejdet med udviklingen af en strategi for grøn mobilitet er i gang. Der arbejdes med at identificere mål og delmål samt virkemidler og handlinger inden for strategiske indsatsområder. Processen med interessent- og borgerinddragelse er sat i gang i marts, ligesom første møde i den politiske følgegruppe finder sted i marts. Nærværende sag giver status for arbejdet med strategi for grøn mobilitet.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller at:

- Orienteringen tages til efterretning

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed den 7. april 2021:

Orienteringen taget til efterretning.

Sagsfremstilling

Overordnede rammer og strategiske indsatsområder

Strategien for grøn mobilitet vil bidrage til indfrielsen af flere bornholmermål samt til indfrielsen af flere af FN's verdensmål – særligt mål 13 om klima. Strategien forventes indskrevet i disse rammer for at sætte lokale ambitioner og handlinger ind i en national og global ramme.

Der tages i arbejdet med strategi for grøn mobilitet afsæt i nedenstående oversigt. Det overordnede formål er at nedbringe CO2-udledningerne samt reducere støj- og luftgener. Afledte effekter, eksempelvis bedre sundhed, regnes som positive sidegevinster og søges afspejlet i strategien. Kommunens forskellige virkemidler og roller vil blive tydeliggjort som del af arbejdet.

	<i>Målsætning, kort sigt (0-4 år)</i>	<i>Målsætning, mellemlang sigt (5-10 år)</i>	<i>Målsætning, lang sigt (11-20 år)</i>
<i>Ladeinfrastruktur</i>			

Omstilling af BRK's egne køretøjer og køretøjer hvor BRK har direkte indflydelse gennem ejerskab			
Cyklisme			
Omstilling af privat- og erhvervsbilisme			
Omstilling og bedre udnyttelse af den kollektiv transport			
Omstilling af tung transport og non-road (ex traktorer)*			

* Herunder behandles også spørgsmålet om transport på overgangsbrændsler og Power-to-X.

Undersøgellesfase med ekspertråd

Undersøgellesfasen drives af en arbejdsgruppe. I undersøgellesfasen skal der for hvert af de strategiske indsatsområder foreslås et eller flere ambitiøse og opnåelige mål og delmål. Derudover skal undersøgellesfasen give forslag til hvilke indsatser, der kan indfri målene på kort og mellemlangt sigt og give eksempler på hvilke langsigtede indsatser, der skal implementeres. På kort sigt forventes omstillingen af køretøjer til bæredygtigt brændstof primært at fokusere på køretøjer, der kan elektrificeres inden for en kort årrække – primært personbiler og varevogne. Omstillingen af den tunge trafik og off-road forventes først at kunne realiseres på mellemlang sigt eller lang sigt.

For at gøre undersøgellesfasen fleksibel og handlingsorienteret er det besluttet, at der ikke nedsættes et egentligt ekspertråd, men at der søges rådgivning i de områder, hvor arbejdsgruppen ikke selv har tilstrækkelig ekspertviden. Derudover kan det Særlige udvalg om Klima og Bæredygtighed og styregruppen foreslå eksperter, som ønskes inddraget. Der forventes iværksat en kortlægning af behovet for ladeinfrastruktur på Bornholm som del af den eksterne ekspert-rådgivning.

Interessent- og borgerinddragelse

I forbindelse med udarbejdelsen af strategi for grøn mobilitet lægges der op til en inddragende proces, hvor forskellige perspektiver på fremtidens transport på Bornholm bringes i spil. Processen skal sikre, at borgere, erhvervsliv og organisationer kan komme med relevante input samtidig med, at partnerne får indsigt i de udfordringer på transportområdet, som Bornholm står overfor.

På møde i det Særlige udvalg om Klima og Bæredygtighed den 3. marts 2021 blev vigtigheden af at iværksætte interessentmøderne drøftet. Derudover blev det besluttet, at udsætte afholdelsen af borgermødet fra marts-april til maj-juni. Nedenstående reviderede proces for interessent- og borgerinddragelse fremsættes til godkendelse i møde i særligt udvalg om klima og bæredygtighed den 7. april 2021.

Tabel 1: oversigt over revideret proces for interessent- og borgerinddragelse

Proces jf. Kommissorium	
Marts-April 2021	Interessentinddragelse:

	<ul style="list-style-type: none"> - Borgerhøring - Borgermøde om grøn mobilitet - Møder med relevante interesseorganisationer, virksomheder, eksperter, m.fl.
Forslag til revideret proces	
Marts-April 2021	Interessentinddragelse: <ul style="list-style-type: none"> - Møder med relevante interesseorganisationer, virksomheder, eksperter, m.fl. - Borgerhøring (lanceres uge 18)
Maj 2021	<ul style="list-style-type: none"> - Borgermøde om grøn mobilitet (10. maj 2021) - Borgerhøring (afsluttes en uge efter borgermødet)

Interessentinddragelse

Interessentmøder forventes afholdt i marts og april. Se bilag 1 for foreslået mødeoversigt. Derudover afholdes første møde i den politiske følgegruppe i marts.

Borgermøde og borgerhøring

Borgermødet skal sikre, at bornholmerne har mulighed for at komme med ideer og bemærkninger til det foreløbige arbejde med strategien for grøn mobilitet. Interessentmøderne giver input ift. hvilke spørgsmål, der skal drøftes på borgermødet.

Borgermødet forventes afholdt digitalt for at sikre, at flest muligt har mulighed for at deltage i lyset af covid-19 restriktioner. Borgermødet planlægges afholdt kl. 19-21 den 10. maj 2021. Forud for borgermødet forventes det, at der lanceres en borgerhøring på regionskommunens hjemmeside. Høringen forventes afsluttes en uge efter afholdelsen af borgermødet. Høringen har til formål at give borgerne et indblik i arbejdet med grøn strategi, skabe ejerskab samt komme med ideer til det videre arbejde med strategien.

Kommunikation

Transport er et område, der optager de fleste bornholmere, og det er vigtigt, at der skabes ejerskab. Der vil blive udsendt en pressemeddelelse, og relevante medier vil blive kontaktet ifm. borgermødet.

Økonomiske konsekvenser

Der er afsat i alt 900.000 kr. til arbejdet med grøn mobilitet. Der er endnu ikke allokeret midler til implementering af strategien.

Budget for grøn mobilitet 2021				
Aktivitet	Aktør	Budget	Realiseret	Rest
Eksterne fagpersoner som leverer ekspertråd: vurdering af udfordringer, virkemidler og konkrete anbefalinger til grøn omstilling til transportområdet på Bornholm	Afklares	150.000	0	150.000
Eksterne oplægsholdere til udvalgmøder samt borgermøder (fx trafikforsker eller eksperter i deleøkonomi med videre)	Afklares	50.000	0	50.000
Implementering af forandringer og adfærdsændringer; konkrete handlinger (konsulentbistand, indkøb mv), der understøtter grøn mobilitet. Handlinger kan iværksættes løbende i 2021.	Afklares	680.000	0	680.000

Interessentinddragelse og grafisk præsentation af grøn mobilitet	Afklares	20.000	0	20.000
I alt		900.000	0	900.000

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 3: Grøn mobilitet - reviderede strategiske indsatsområder og mål

Åbent punkt

3 Grøn mobilitet - reviderede strategiske indsatsområder og mål

00.16.02P22-0001

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Særligt udvalg om klima og bæredygtighed	07-04-2021	3	

Politisk sagsgang

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed beslutter

Resumé

På udvalgs møde den 3. marts 2021 blev det overordnede formål for strategien for grøn mobilitet og de strategiske indsatsområder drøftet. Nærværende sag opsummerer drøftelserne. Der er behov for, at udvalget drøfter, om de foreløbige pejlemærker er korrekte, hvilke virkemidler kommunen har, og hvor udvalget ser det største potentiale for kommunen i at fremme grøn mobilitet inden for gældende lovgivning.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller, at

- udvalget drøfter arbejdet med strategi for grøn mobilitet.

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed den 7. april 2021:

Drøftet.

Sagsfremstilling

Foreløbige pejlemærker

Den landbaserede transport er den sektor på Bornholm, der udleder mest afgiftsbelagt CO₂. Det er derfor en central opgave i udarbejdelsen af strategien for grøn mobilitet at se på omstilling og elektrificering af køretøjer. Mulighederne for på sigt at omstille køretøjer, der ikke kan elektrificeres, vil ligeledes indgå som et element i strategiarbejdet. Herudover er det vigtigt at have for øje, at strategien spænder bredere end omstilling af køretøjer, hvilket udvalgets drøftelse på mødet den 3. marts 2021 tydeliggjorde. Drøftelserne gav følgende foreløbige pejlemærker for det videre arbejde med strategien:

- Strategien for grøn mobilitet vil bidrage til indfrielsen af flere bornholmermål samt til indfrielsen af flere af FN's verdensmål – særligt mål 13 om klima. Strategien indskrives i de rammer for at sætte lokale ambitioner og handlinger ind i en national og global ramme.
- Omstilling af køretøjer fra fossile til bæredygtig energi er afgørende for at nå målene i Bornholms Energipolitik 2040. Det er dog afgørende også at have øje for, at grøn mobilitet tillige handler om at fremme cyklisme, samkørsel og brugen af kollektiv trafik og delebilsordninger. Formålet er dog det samme: Det handler først og fremmest om at reducere de samlede udledninger. De afledte effekter, fx bedre sundhed, regnes som positive sideeffekter.

- Det er afgørende at (fremtids-)sikre god ladeinfrastruktur¹. På udvalgets foranledning iværksættes en kortlægning af behovet for ladeinfrastruktur på Bornholm.
- Når der iværksættes handlinger, fokuseres indsatserne i første omgang på områder, hvor det vurderes, at potentialet for CO₂-reduktion på kort sigt er størst. Det betyder omvendt, at omstillingen af fx den tunge trafik, hvor de teknologiske løsninger vurderes at have et mere langsigtet perspektiv, forventes behandlet i senere iterationer af strategien.
- Det er vigtigt at anlægge en holistisk tilgang, hvor der i strategien tages højde for udledninger i hele køretøjernes levetid (henset til de udledninger der er forbundet med produktionen af et nyt køretøj).
- Strategien for grøn mobilitet skal bidrage til at reducere støj og luftgener.
- Transporten til og fra Bornholm er ikke omfattet af strategiarbejdet, men er en vigtig del af den samlede mobilitetsoplevelse på Bornholm. Derfor vil strategien inkludere en reference til fly- og færgetrafikken med opfordring til, at denne behandles i andet regi, herunder eksempelvis i forbindelse med kommende udbud af færgebetjening.

Strategiens strategiske indsatsområder og tidsspænd

Med afsæt i ovenstående foreløbige pejlemærker arbejdes der videre med indsatser inden for nedenstående seks indsatsområder med revideret tidsspænd, jf. drøftelse på udvalgsmøde 3. februar 2021.

	<i>Målsætning, kort sigt (0-4 år)</i>	<i>Målsætning, mellemlang sigt (5-10 år)</i>	<i>Målsætning, lang sigt (11-20 år)</i>
<i>Ladeinfrastruktur</i>			
<i>Omstilling af BRK's egne køretøjer og hvor BRK har direkte indflydelse</i>			
<i>Cyklisme</i>			
<i>Omstilling af privat og erhvervsbilisme</i>			
<i>Omstilling og bedre udnyttelse af den kollektiv transport</i>			
<i>Omstilling af tung transport og non-road*</i>			

* Herunder behandles også spørgsmålet om transport på overgangsbrændsler og Power-to-X.

Handlinger under de enkelte strategiske indsatsområder ventes at spænde bredt og vil i flere tilfælde skulle samtænkes på tværs af indsatsområder. Nogle vil kunne iværksættes uden større omkostninger, mens andre vil kræve dybere analyse og finansiering. Kommende interessent- og borgermøder, dialog med den politiske følgegruppe m.fl., forventes at give vigtigt input. Hvor hurtigt en given handling skal implementeres hænger sammen med, hvor hurtigt der ønskes fremdrift på et givent område samt de økonomiske konsekvenser heraf. Der vil på udvalgsmødet blive givet en status for arbejdet med målsætninger og handlinger.

¹ Indenfor rammerne af kommunalfuldmagten. Transportministeriet er aktuelt i gang med at udarbejde ny lovgivning, og det er forventeligt, at kommunernes muligheder for at medfinansiere offentlige tilgængelige ladestandere forbedres (Copenhagen Electric, 2021)

Regionskommunens virkemidler og forskellige roller

Arbejdet med mobilitet involverer mange aktører. Forskellige indsatser kræver, at kommunen bringer forskellige virkemidler i spil og påtager sig forskellige roller. Nogle indsatser kan kommunen selv iværksætte, mens kommunens virkemidler og rolle i andre tilfælde udelukkende er faciliterende, og handler om at få andre aktører bragt i spil.

Tabel 2: eksempler på regionskommunens virkemidler og roller i forbindelse med grøn mobilitet

Regionskommunen som myndighed	BRK er vejmyndighed med ansvar for fx offentlige veje og planmyndighed for den overordnede planlægning. Også ansvarlig for at ladestanderbekendtgørelsen overholdes.
Regionskommunen som trafikbestiller og flåde-ejer	BRK, gennem BAT, varetager den kollektive trafik. Derudover ejer BRK en bilflåde.
Regionskommunen som bygherre	BRK er ansvarlig for anlæg og drift af offentlige veje, cykelstier, pladser, byggeri og grønne områder.
Regionskommunen som facilitator	BRK er i dialog med forskellige partnere, erhvervslivet og interessenter om fx adfærdspåvirkning.
Regionskommunen som virksomhed og indkøber	BRK går foran og inspirerer øvrige virksomheder som et godt eksempel
Regionskommunen som fortaler	BRK udviser politisk lederskab og engagerer sig aktivt i den nationale dialog om, hvordan kommuner må understøtte omstillingen af transportsektoren (primært ladeinfrastruktur). Konkret bringes lokale erfaringer ind i fx Kontaktrådet for trafikbetjening.

Spørgsmål til drøftelse:

- Er det de vigtigste foreløbige pejlemærker, der er opremset?
- Hvor skal ambitionsniveauet ligge i de forskellige strategiske indsatsområder og tidspænd?
- Hvor ser udvalget den/de vigtigste virkemidle(r) og rolle(r) for regionskommunen?

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 4: Grøn mobilitet - revideret proces for interessent- og borgerinddragelse

Bilag

Bilag 1_oversigt over interessentmøder

Åbent punkt

4 Grøn mobilitet - revideret proces for interessent- og borgerinddragelse

00.16.02P22-0001

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Særligt udvalg om klima og bæredygtighed	07-04-2021	4	

Politisk sagsgang

Det Særlige Udvalg for Klima og Bæredygtighed beslutter

Resumé

I forbindelse med udarbejdelsen af strategi for grøn mobilitet lægges der op til en inddragende proces. Nærværende sag indeholder en samlet plan for interessent- og borgerinddragelse, herunder en revideret tidsplan.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller, at

- udvalget godkender samlet plan for interessent- og borgerinddragelse.

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed en 7. april 2021:
Godkendt

Sagsfremstilling

I forbindelse med udarbejdelsen af strategi for grøn mobilitet lægges der op til en inddragende proces, hvor forskellige perspektiver på fremtidens transport på Bornholm bringes i spil. Processen skal sikre, at borgere, erhvervsliv og organisationer kan komme med relevante input samtidig med, at partnerne får indsigt i de udfordringer på transportområdet, som Bornholm står overfor.

På udvalgs mødet den 3. marts 2021 blev vigtigheden af at iværksætte interessentmøderne drøftet. Derudover blev det besluttet, at udsætte afholdelsen af borgermødet fra marts-april til maj-juni.

Tabel 1: oversigt over revideret proces for interessent- og borgerinddragelse

Proces jf. Kommissorium	
Marts-April 2021	Interessentinddragelse: - Borgerhøring - Borgermøde om grøn mobilitet - Møder med relevante interesseorganisationer, virksomheder, eksperter, m.fl.

Forslag til revideret proces	
Marts-April 2021	Interessentinddragelse: - Møder med relevante interesseorganisationer, virksomheder, eksperter, m.fl. - Borgerhøring (lanceres uge 18)
Maj 2021	- Borgermøde om grøn mobilitet (10. maj 2021) - Borgerhøring (afsluttes en uge efter borgermødet)

Interessentinddragelse

Et interessentmøde varer som udgangspunkt én time og afholdes som udgangspunkt via skype. Der er mulighed for, at nogle af møderne afholdes fysisk, hvis det ønskes og afholdes jf. gældende restriktioner. 17.4 udvalgsmedlemmer vil blive tilbudt at deltage i møderne. Ved hvert møde deltager desuden som minimum én fra administrationen. Er der ikke udvalgsmedlemmer, som kan deltage i et møde, vil yderligere én fra styregruppe/arbejdsgruppe blive tilknyttet mødet. Der vil derfor i udgangspunktet være to deltagere ud over interessenterne på mødet.

Møderne tager udgangspunkt i en skabelon til præsentation, som skal sikre ensartethed på tværs af møderne. Når størstedelen af møderne er afholdt samles en sag med centrale budskaber fra interessentmøderne. Sagen fremlægges på udvalgsmøde i maj.

De første interessentmøder forventes afholdt i marts. En del af møderne udestår fortsat, og der er desuden mulighed for at tilføje relevante interessenter. Se bilag 1 for mødeoversigt.

Borgermøde og borgerhøring

Borgermødet skal sikre, at bornholmerne har mulighed for at komme med ideer og bemærkninger til det foreløbige arbejde med strategien for grøn mobilitet. Interessentmøderne giver input ift. hvilke spørgsmål, der skal drøftes på borgermødet.

Borgermødet afholdes digitalt for at sikre, at flest muligt har mulighed for at deltage i lyset af covid-19 restriktioner. Borgermødet planlægges afholdt kl. 19-21 den 10. maj 2021. Borgermødet vil blive annonceret umiddelbart efter udvalgsmødet den 7. april. Forud for borgermødet lanceres en borgerhøring på regionskommunens hjemmeside. Høringen afsluttes en uge efter afholdelsen af borgermødet. Høringen har til formål at give borgerne et indblik i arbejdet med grøn strategi, skabe ejerskab samt komme med ideer til det videre arbejde med strategien.

Kommunikation

Transport er et område, der optager de fleste bornholmere og det er vigtigt, at der skabes ejerskab. Der vil blive udsendt en pressemeddelelse, og relevante medier vil blive kontaktet ifm. borgermødet.

Økonomiske konsekvenser

Afholdelse af digitale interessentmøder medfører ingen udgifter. Der kan være mindre udgifter til forplejning forbundet med evt. afholdelse af fysiske møder. Der er i budgettet afsat 20.000 kr. til "interessentmøder samt grafisk præsentation af strategi for grøn mobilitet". Derudover er der afsat 50.000 kr. til eksterne oplægningsholdere til udvalgsmøder samt borgermøder.

Supplerende sagsfremstilling

Bilag 1: Oversigt over interessentmøder

Punkt 5: Foreløbigt oplæg vedr. handleplaner for Bornholms Energistrategi

Åbent punkt

5 Foreløbigt oplæg vedr. handleplaner for Bornholms Ener- gistrategi

00.16.00G01-0020

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Særligt udvalg om klima og bæredygtighed	07-04-2021	5	

Politisk sagsgang

Særligt udvalg om Klima og Bæredygtighed beslutter

Resumé

I januar 2021 blev Bornholms Energipolitik 2040 samt oplæg til handleplaner for energipolitikken godkendt. I 2021 er der indledt arbejde med to handleplaner: handleplanen for udskiftning af oliefyr og handleplanen for "100MW havvind". På udvalgsrådet den 3. marts 2021 blev det besluttet at arbejde for iværksættelse af yderligere to handleplaner i 2022 foruden indsatser indenfor grøn mobilitet. Det drejer sig om henholdsvis handleplanen for solceller på Bornholm og handleplanen for CO2-regnskaber for virksomheder. Der er behov for en indledende drøftelse af indsatserne samt det forventede ressourcetræk.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller, at

- Udvalget har en indledende drøftelse af de fire handleplaner og det estimerede ressourcetræk.

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed den 7. april 2021:

Drøftet. Udover de to eksisterende handleplaner udarbejdes der opprioriteringsforslag om solceller og grøn mobilitet.

Sagsfremstilling

På [kommunalbestyrelsesmødet d. 28. januar 2021](#) blev Bornholms Energipolitik 2040 samt oplæg til arbejdet med handleplaner godkendt. Handleplanerne skal resultere i konkrete handlinger for at nå målene i energipolitikken. Handleplanen for udskiftning af oliefyr og handleplanen for 100MW havvind er under udarbejdelse og forventes behandlet politisk i maj 2021. På udvalgsrådet den 3. marts 2021 blev det besluttet at arbejde for iværksættelse af yderligere to handleplaner i 2022 i tillæg til de to førnævnte handleplaner, som vil blive videreført i 2022. Det drejer sig om henv. handleplanen for CO2-regnskaber for virksomheder og handleplanen for solceller på Bornholm. Foruden dette arbejde vil der også være konkret arbejde med at føre ambitionerne indenfor grøn mobilitet ud i livet.

Nedenstående estimering af forventet ressourcetræk tager udgangspunkt i, at der fra 2022 og en årrække frem allokeres 0,5 årsværk fra Udviklings driftsbevilling til arbejdet med den overordnede projektledelse af handleplanerne herunder at fastholde dialog og samarbejde mellem de mange både interne og eksterne bidragsydere. Dette svarer til cirka 15 % af de disponible

ressourcer i Udvikling. I 2021 er der allokeret 1,25 årsværk til arbejdet med Grøn mobilitetsstrategi samt Energistrategi og de opfølgende handlingsplaner af Udviklings driftsbevilling. Den nedenfor beskrevne økonomi beskriver det estimerede ressourcetræk udover denne allokering.

Tabel 1: Handleplaner der videreføres eller iværksættes i 2022.

Handleplan: 100 MW havvind (iværksættes i 2021)

Mål: 2025: Der etableres havvindmøller i 2025 (ca. 100 MW) i havet omkring Bornholm.

Det er en forudsætning for Initiativgruppen bag opførelsen af havvindmølleparken, at regeringen ophæver arealreservationen omkring Rønne Bakke. Først når arealreservationen ophæves, kan der indsendes en forundersøgelsesansøgning som et næste skridt. I dialog med Initiativgruppen er det vurderet, at administrationens rolle i den indledende fase primært fokuseres på understøttende politisk dialog i dialog med regeringen om arealophævelsen.

Virkemidler:

- Landspolitisk dialog: politisk lederskab for at fremme etableringen af en havvindmøllepark
- Folkelig opbakning: understøtte Initiativgruppens dialog med bornholmerne for at sikre opbakning til projektet

Forslag til handlinger:

- Der sættes et møde op mellem borgmesteren og klima-, energi- og forsyningsministeren (datosat i marts)
- Administrationens juridiske råderum afdækkes i forhold til, om regionskommunen på sigt kan indgå som anpartshaver eller indgå en fast aftale gennem en power purchasing agreement.
- Deltagelse i evt. dialogmøder afholdt af Initiativgruppen
- Kommunikation for at understøtte den folkelige opbakning til vedvarende energi samt italesætte relationen til den kommende 2GW energi-ø.

Økonomi:

Da administrationens rolle som udgangspunkt er understøttende, afholdes udgifter til medarbejderressourcer inden for en ovenfor beskrevet allokering af eksisterende ressourcer i Udvikling. Eventuelle øvrige udgifter i 2021 forventes at kunne afholdes inden for rammerne af "Forarbejder til handleplaner" eller "midler til handleplansarbejdet 2021" under bevilling 42 Erhverv, byg og plan (på baggrund af godkendelse af styregruppen).

Der fremlægges statusrapport til politisk udvalg i december 2021. Her vil det skulle fastlægges, hvad ressourceforbruget efter 2021 skal være. På dette tidspunkt forventes det, at der er afklaring i forhold til ophævelse af arealreservationen, jf. ovenfor.

Handleplan: udskiftning af oliefyr og bedre isolering (iværksættes i 2021)

Handleplanen står på to ben og dækker dels udskiftning af oliefyr og dels bedre isolering. I 2021 er omdrejningspunktet udskiftning af oliefyr, som er en indsats, der føres videre de kommende år sideløbende med indsatser målrettet bedre isolering. Sidstnævnte indsats formuleres i løbet af 2022. Primo 2022 vurderes, om indsatsen målrettet udskiftning af oliefyr leverer de forventede resultater, eller om der er behov for yderligere tiltag.

Handleplanen dækker 2021-2025. Senest i 2025 skal Bornholms varmeplan revideres. Varmeplanen kan være et vigtigt værktøj i opnåelsen af nedenstående mål.

Mål med udgangspunkt i Bornholms Energistrategi 2040:

Ad. oliefyr

2025: Der er udfaset minimum 1.500 oliefyr i perioden 2021-2025.

2032: Alle oliefyr på Bornholm er udfaset.

Delmål:

2022: I dialog med borgerne og erhvervslivet skal der i 2021 udarbejdes en plan for, hvordan oliefyr udfases fra 2022-2032.

Ad. bedre isolering:

2022: I dialog med borgerne og virksomheder skal der være udarbejdet en plan for, hvordan vi opnår energispareforanstaltninger i bygningsmassen på Bornholm.

Eksempler på virkemidler:

- Bevillinger: kommunalt tilskud gennem energirenovering
- Udbrede viden: informere om statslige tilskud og tilskudsmuligheder fra BEOF, m.fl.
- Dialog: fremme samarbejde med offentlige og private aktører.
- Vejledning: understøtte og sprede viden om borgernes egne initiativer til nedbringelse af CO2 udledning, herunder identificere mulige tilskudsordninger.
- Sektorplanlægning gennem varmeplanen – regulering af varmekilder.

Forslag til handlinger:

- Årlige oplysningskampagner i samarbejde med erhvervslivet omkring Energistyrelsens tilskudspulje målrettet ejere af oliefyr. Kampagnen er allerede iværksat for 2021 i relation til statslig pulje med ansøgningsfrist i april. Kampagnen vil fortsætte med flere årlige aktiviteter afhængigt af ansøgningsfrister.
- Informationsmøde målrettet håndværkere omkring Energistyrelsens tilskudspulje. Første informationsmøde er allerede afholdt 16/3-2021. Flere møder afholdes ud fra ønske og behov i erhvervslivet.
- Afdække yderligere tilskudsordninger regionalt, nationalt og gennem EU
- Styrke samarbejdet med BEOF og andre relevante aktører omkring bl.a. tilskudsordninger.
- I samarbejde med erhvervslivet på Bornholm, undersøges muligheden for at etablere en ny vejledningsordning målrettet private husstande (energiscreeninger, rådgivning om energibesparelser, mv.).
- Revision af varmeplan.

De forskellige virkemidler bringes i spil efter behov. Således vil indsatsen i første omgang bestå af at udbrede viden blandt borgere og relevante fagfolk. Der vil blive evalueret på effekten i første halvdel af 2022. Hvis det skønnes, at der er behov for at bringe yderligere virkemidler i spil, vil muligheden for vejledning målrettet private husstande blive afdækket. Der evalueres igen i 2024, hvorefter det kan overvejes, om der er behov for tiltag i forbindelse med revision af varmeplanen (senest 2025).

Økonomi:

Aktivitet	Budget
Årsværk*	400.000 kr.
Ekstern rådgivning	100.000 kr.
Andet***	50.000 kr.
<i>I alt</i>	550.000 kr.
*Dækker ansættelse 0,125 årsværk i 2021 og 0,25 årsværk i 2022 og 2023 ** Beløbet dækker ekstern rådgivning i forhold til kvalificering af informations- kampagne samt fremskaffelse af data i forbindelse med evaluering i 2022 ***Beløbet dækker primært udgifter til kommunikation såsom annoncer, ud- sendelse af e-boksbreve, afholdelse af borgermøder, mv.	

Den her beskrevne økonomi for årene 2021, 2022 og 2023 forventes at kunne afholdes inden for rammerne af "Forarbejder til handleplaner" eller "midler til handleplansarbejdet 2021" under bevilling 42 Erhverv, byg og plan (på baggrund af politisk beslutning om om-disponering af midlerne). Videreførelse af indsatsen i 2024 og årene derefter kræver yderligere ressourcer. Oprettelsen af en vejledningsordning vil tillige kræve afsætning af yderligere ressourcer.

Handleplan: solceller på Bornholm (iværksættes i 2022)

Mål: 2025: der forberedes for op til 50 MW solceller

Potentiale for reduktion af afgiftsbelagt CO₂: 17.000 tons CO₂/årligt fra søkablet

Forslag til indhold: Der er behov for en langsigtet, strategisk tilgang til etableringen af solceller på Bornholm for at indfri målet om grøn strøm på Bornholm. En langsigtet, strategisk plan for placering af solceller vurderes tillige at være vigtig i et længere perspektiv, hvor der formodes at være en stor interesse for udbygning af solceller. Denne interesse skal dels ses i relation til PtX, der formodes at være afhængig af strøm fra solceller, dels ses fra kommerciel side, hvor den gode opkobling til flere energimarkeder gennem de kommende transmissionskabler vil gøre Bornholm til et attraktivt sted at investere i solceller. En mere strategisk tilgang vil samtidig bidrage til, at det bornholmske samfund som helhed får det maksimale ud af de kommercielle investeringer. Indsatsen vil tage afsæt i udførelsen af relevante analyser, hvorefter opsøgende indsatser målrettet borgerne og evt. investorer kan påbegyndes.

Virkemidler:

- Udarbejdelse af en strategisk og langsigtet plan for placering af solcelleanlæg på Bornholm
- Dialog: opsøgende dialog med jordejere vedr. oplysning om tilskudsmidler samt dialog med mulige investorer

Forslag til handlinger:

- Med udgangspunkt i hele Bornholm iværksættes der analyser for at kunne kortlægge egnede områder til solcelleanlæg. Analysen kobler hensyn til beskyttelse af bl.a. landskabsinteresser med mulige synergier i form af beskyttelse af drikkevandsområder, udnyttelse af arealer med dårlig bonitet samt kobling til forsyningsnetværk.
- Opsøgende dialog med jordejere og investorer.
- Høringer og dialog med den bornholmske befolkning om muligheder og udfordringer forbundet med solcelleanlæg.

Økonomi:

Denne handleplan iværksættes for perioden 2022 med følgende estimerede budget:

Aktivitet	Budget
Årsværk*	650.000 kr.
Ekstern rådgivning	150.000 kr.
Andet**	kr.
I alt	800.000 kr.

*Dækker en étårig projektansættelse i Natur og Miljø i 2022
**Beløbet dækker udgifter til kommunikation, afholdelse af borgermøder, mv.

Når analyser og planlægning er gennemført, kan der blive behov for at tilføje 0,5 årsværk i enten Natur og Miljø eller i Udvikling og Plan til at varetage opsøgende dialog med jordejere og investorer og varetager myndighedsarbejde knyttet til udbygningen. Dette vil blive vurderet i foråret 2022.

Økonomien for denne handleplan kan ikke afholdes inden for rammerne af den eksisterende bevilling "Forarbejder til handleplaner" eller "midler til handleplansarbejdet 2021" under bevilling 42 Erhverv, byg og plan.

Handleplan: CO2 regnskaber hos virksomheder (iværksættes i 2022)

Mål: Det overordnede mål med handleplanen er at få flere bornholmske virksomheder til at arbejde med klimadata med henblik på at reducere CO₂-udledningen. Det vil bidrage til den overordnede målsætning i 2040 om, at Bornholm skal reducere CO₂-udledningen med 118.000 tons CO₂. Derudover er der en direkte kobling til målet i Bornholms Erhvervsstrategi om at fremme den grønne omstilling blandt bornholmske virksomheder. Endelig vil det øge bornholmske virksomheders langsigtede konkurrenceevne.

Forslag til indhold:

Der sættes fokus på de mange gevinster, både for klimaet og bundlinjen, der er forbundet med at lave CO₂ regnskaber. Mange virksomheder arbejder allerede med at mindske deres klimapåvirkning gennem ad hoc tiltag. Men når det kommer til det mere systematiske arbejde med at opgøre klimabelastningen af en virksomheds direkte og indirekte aktiviteter, er der tale om væsentligt færre virksomheder. Mange virksomheder har svært ved at finde tid og ressourcer til at påbegynde arbejdet, der af mange opfattes som komplekst.

Der er behov for oplysning, sparring og rådgivning for at sikre at virksomhederne kommer i gang. Det vil være naturligt at tænke indsætterne ind i en fortsættelse af projektet "Bæredygtig Bundlinje Bornholm", som siden 2017 har hjulpet bornholmske virksomheder med at understøtte og udvikle grønne og cirkulære-forretningsmodeller. Igennem dette forløb har alle deltagende virksomheder fået udarbejdet en baseline over deres energiforbrug, mens enkelte såsom virksomheden Lehnsgaard har arbejdet mere systematisk med CO₂-regnskaber, og brugt regnskabet til at foretage databaserede og målrettede investeringer, der både gavner klimaet og styrker bundlinjen.

Forslag til virkemidler:

- Udbrede viden : understøtte og udbrede viden om virksomhedernes egne initiativer til nedbringelse af CO₂ udledning
- Bevillinger: styrkelse af det offentlige-private samarbejde omkring erhvervslivets CO₂ reduktion gennem projektet Bæredygtig Bundlinje Bornholm.

Handlinger:

- Der iværksættes bred oplysning om erhvervslivet rolle i forhold til indfrielsen af Bornholmermålene, verdensmålene og Parisaftalen - og koblingen til forretningsmæssige aspekter.
- Dialog med virksomheder om deres CO2-udledninger i forbindelse med tilsynsbesøg.
- Der afholdes workshops målrettet henholdsvis virksomheder uden forudgående kendskab samt virksomheder med erfaring på området.
- Der lanceres individuelle forløb, hvor virksomheder via professionelle rådgivere får beregnet deres CO2-regnskab og hjælp til at lægge en plan for, hvor der kan opnås CO2-reduktion.
- Evt. lancering af faciliteret peer learning forløb i opfølgning af ovenstående.

Økonomi:

Det afdækkes, hvorvidt der kan gives en tillægsbevilling af projektet Bæredygtig Bundlinje Bornholm til at dække et workshop- og rådgivningsforløb for et antal virksomheder i 2022. Dette afklares i løbet af foråret 2021. Hvis en forlængelse er mulig, må det forventes, at regionskommunen skal bidrage med op mod 1.000.000 kr. i medfinansiering i form af timer og kontant medfinansiering, og at et tilsvarende beløb kan tiltrækkes i form af erhvervsfremmemidler. Der fremlægges en sag, når dette er afklaret. Det foreslås, at virksomheder deltager gratis, men forpligter sig til at deltage i hele forløbet og dermed investerer timer svarende til 60-80 timer pr. virksomhed. Der evalueres på resultaterne i 2022 med henblik på at vurdere, om en fortsættelse er relevant – og i givet fald, i hvilket format.

Økonomien for denne handleplan kan ikke afholdes inden for rammerne af den eksisterende bevilling "Forarbejder til handleplaner" eller "midler til handleplansarbejdet 2021" under bevilling 42 Erhverv, byg og plan.

Procestidsplan

På baggrund af udvalgets drøftelse den 7. april 2021 vil der blive udarbejdet et revideret oplæg til drøftelse på udvalgsmøde den 5. maj. Sideløbende vil der blive udarbejdet et oplæg om forventet ressourceallokering til at kunne realisere dele af den kommende strategi for grøn mobilitet. Tilsammen vil de to oplæg danne baggrund for en prioriteringsdrøftelse i udvalget. Herefter afholdes et dialogmøde med Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget forud for deres møde den 19. maj. På denne baggrund rettes materialet til og oversendes endeligt til budgetforhandlinger i juni.

Økonomiske konsekvenser

På baggrund af udvalgets drøftelse af denne sag vil der til udvalgets møde den 5. maj, jf. ovenfor, blive udarbejdet et samlet overblik over de ressourcer, som det vil kræve at realisere de fire handleplaner. Nedenfor fremgår den økonomi, som allerede er afsat. Den økonomi vil som ovenfor beskrevet kunne indgå i finansiering af handleplanerne for '100 MW Havvind' og 'Udskiftning af oliefyr og bedre isolering'.

Der er til arbejdet med handleplanerne i 2021 bevilliget 784.718 kr. Beløbet er inklusive forventet overførsel af restmidler fra 2020 budget for energistrategi.

Aktivitet	Aktør	Budget	Realiseret	Rest
Forarbejder til handleplaner (2021) (handling til og med A.4 jf. procesoverblik, herunder analyser og borgerinddragelse)	Afklares	200.000	17.000	183.000
Midler til handleplansarbejdet (2021) (handling efter A.4 jf. procesoverblik)	Afklares	584.718		584.718
I alt		784.718	17.000	767.718

Punkt 6: Indstilling af tilskud til ansøgninger i 1. runde for grøn tilskudspulje

Bilag

Projekt 1_ ansøgning

Projekt 1_ budget

Projekt 2_ ansøgning

Projekt 2_ budget

Projekt 3_ ansøgning

Projekt 4_ ansøgning

Projekt 4_ budget

Projekt 4_ supplement marts

Projekt 5_ ansøgning

Projekt 5_ budget

Projekt 7_ ansøgning

Projekt 7_ budget

Projekt 8_ ansøgning

Projekt 8_ budget

Projekt 9_ ansøgning

Projekt 9_ budget

Projekt 10_ ansøgning

Projekt 10_ budget

Projekt 6_ ansøgning

Projekt 6_ budget

Projekt 3_ budget

Bilag_ evalueringsoversigt

Åbent punkt

6 Indstilling af tilskud til ansøgninger i 1. runde for grøn tilskudspulje

24.10.00S49-0001

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Særligt udvalg om klima og bæredygtighed	07-04-2021	6	

Politisk sagsgang

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed indstiller
Økonomi-, Erhvervs-, og Planudvalget indstiller
Kommunalbestyrelsen beslutter

Resumé

Der er behov for at prioritere tilskud til ansøgninger i 1. runde for grøn tilskudspulje. Der er samlet søgt om 5.539.667 kr. fordelt på ti ansøgninger. Det er vurderet, at ud af de ti ansøgninger kan der tildeles tilskud / muligvis tildeles tilskud til fem ansøgninger. De øvrige fem projekter kan jævnfør kommunalfuldmagten ikke tildeles tilskud. Ansøgere vil blive orienteret om udfaldet efter endelig godkendelse i Kommunalbestyrelsen, hvis den indstillede option 1 vælges. Alternativt, såfremt option 2 vælges, vil ansøgerne blive orienterede om udfaldet efter godkendelse i Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget. Sagen er en genfremstilling jf. beslutning på udvalgsmøde den 3. februar 2021 om at give ansøgere mulighed for at fremsende en revideret ansøgning.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller, at

- udvalget indstiller til Kommunalbestyrelsens godkendelse, at der gives betinget tilsagn om tilskud på i alt 1.740.775 kr. til de prioriterede ansøgninger jf. option 1 i tabel 1 (nr. 5 (Initiativgruppen for Bornholms Havvindmøllepark), nr. 8 (Retursystem ApS) og nr. 9 (ivandet ApS) finansieret af grøn tilskudspulje under bevilling 42 Erhverv, byg og plan.

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed den 7. april 2021:

Udvalget anbefaler til Kommunalbestyrelsens godkendelse, at der gives betinget tilsagn på i alt 2.215.617 kr. til de prioriterede ansøgninger jf. option 1 i tabel 1 plus nr. 6 Circlewrap. Tilsagnet til Initiativgruppen for Bornholms Havvindmøllepark sker på betingelse af at arealreservationen ophæves. Projekt Circlewrap opfordres til at inddrage andre specifikke erhvervsvirksomheder på Bornholm.

Helle Munk Ravnborg og Stine Mikkelsen blev erklæret inhabile og deltog derfor ikke i behandlingen af punktet.

Sagsfremstilling

Med beslutning fra Kommunalbestyrelsesmøde d. [17. september 2020](#) blev det besluttet, at præmiepengene fra Responsible Island Prize benyttes til at etablere en "grøn tilskudspulje" under Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget med indstillingsret fra Det Særlige Udvalg for Klima og Bæredygtighed. Der er afsat ca. 1.240.000 kr. til 1. runde. (et tilsvarende beløb fordeles i henholdsvis 2. og 3. runde).

Der er under 1. ansøgningsrunde med frist 15. december 2020 modtaget ti ansøgninger, som blev fremsat til politisk behandling den 3. februar 2021. Alle ti ansøgninger vurderedes at falde inden for tilskudspuljens kriterier. I forbindelse med vurderingsprocessen stod det imidlertid klart, at der var behov for mere tydeligt at formidle de begrænsninger, som kommunalfuldmagtsreglerne sætter for uddeling af midler. Således vurderedes kun to ansøgninger at være tilskudsberettigede. På anbefaling fra udvalget den 3. februar 2021 blev der givet mulighed for at ansøgere kunne genfremsende ansøgninger til 1. runde med frist 1. marts.

For at vejlede ansøgerne bedst muligt, blev tilskudsvejledningen præciseret, så det er uddybet, hvad ansøgere skal være opmærksomme på i forhold til kommunalfuldmagtsreglerne:

- Kommunalfuldmagten betyder, at der ikke må gives tilskud til private personer eller til privat virksomhed, medmindre der er tale om et almennyttigt kommunalt formål, som er til fælles interesse for lokalsamfundet.
- Tilskuddet skal øremærkes til lovlige kommunale aktiviteter, og der skal kunne aflægges regnskab for, at hele beløbet er anvendt til dette. Det projekt, der søges om tilskud til, må ikke være i konkurrence med andre aktører på det private marked.

De overordnede kriterier for puljen er uændrede:

1. Effekten på den grønne omstilling og Bornholms mulighed for at blive en energi-ø
2. Graden af innovation i projektet
3. Positive afledte effekter på det bornholmske samfund herunder arbejdspladser og lokalt engagement
4. Samarbejde med lokale aktører
5. Det ansøgte tilskudsbeløb skal være på minimum 150.000 kr.
6. Tilskuddet bruges til medfinansiering af projekter, og således ikke fuld finansiering.

Vurdering af projekter efter fristudsættelse

Fem ansøgere har genfremsendt deres ansøgning og har været genstand for ny juridisk gennemgang. Ud af de ti ansøgninger, herunder de fem genfremsendte, er det vurderet, at fem ud af de ti projekter enten "kan modtage tilskud" eller "muligvis kan modtage tilskud" jf. kommunalfuldmagtsreglerne (se bilag 1 for juridisk vurdering af ansøgningerne).

De gennemgående udfordringer for projekterne, der får afslag i henhold til lovgivning, er, at tilskuddet vil kunne udgøre konkurrenceforvridning, og at projekterne ikke har tilstrækkelig karakter af almennyttige formål, som er til fælles interesse for lokalsamfundet. Alle projekter har været genstand for en kvalitativ vurdering.

Prioritering af ansøgninger

Nedenfor er indsat et skema (tabel 1) med et kort overblik over de modtagne ansøgninger til 1. ansøgningsrunde med frist d. 1. marts 2021. Det foreslås, at de tre projekter, der fik den højeste score i den kvalitative gennemgang, godkendes. Et projekt (Bornholms Havvind) fik den højeste vurdering, mens de to efterfølgende (Retursystem ApS og ivandet ApS) begge fik samme vurdering. For alle tre projekter gælder, at der vil være tale om betingede tilsagn.

I bilag 1 er vedlagt en kort beskrivelse af hvert projekt, samt en administrativ vurdering af ansøgningen på baggrund af tilskudspuljens kriterier. For yderligere information om ansøgninger henvises til de vedlagte lukkede bilag med ansøgning samt budget.

Tabel 1: Ansøgninger til 1. runde af grøn tilskuds-pulje					
Pro- jekt Nr.	Projektitel	Ansøger	Ansøgt beløb (kr.)	Indstilling til tilskud (kr.) Option 1	Indstil- ling til tilskud (kr.) Option 2
1*	Solcelleanlæg	Sandkaas Fami- liecamping v/K Nis- sen	210.000	-	
2*	H(e)aven Bornholm	H(e)aven Bornholm	170.520	-	
3	Værftet i Nexø -fremti- dens kulturhus for børn og unge	Værftet - Nexø Kristne Skatecenter, legeland og cafe	373.500	-	
4*	Hammershus Boat Tour	METVI ApS	1.000.000	-	
5**	Bornholms Havvind på vej mod en 100 MW lo- kalt- og folkejet kyst- nær havvindmøllepark på Rønnebakke	Initiativgruppen for Bornholms Havvindmøllepark	970.775	970.775	691.508
6	Circlewrap	Bornholms Landbrug & Fødevarer	474.872	-	
7*	Bo Bæredygtigt	Øoriginal Is	300.000	-	
8***	Etablering af et pant- og retursystem for genpå- fyldelige glasflasker	Retursystem Born- holm ApS	1.300.000 (forundersøgel- se 300.000 kr.)	300.000	213.698
9***	Udvikling af bornholmsk blåmuslingeproduktion	ivandet ApS	470.000	470.000	334.794
10*	Nye emballageprodukter lavet af affaldspap	Luckybyg v. Mads Jacobi	270.000	-	
<i>Total</i>	-	-	<i>5.539.667</i>	<i>1.740.775</i>	<i>1.240.000</i>

*Projektet er vurderet i forhold til kommunalfuldmagt samt øvrig lovgivning og kan ikke modtage tilskud (se bilag 1)
**Et eventuelt tilsagn til Bornholms Havvind skal tage forbehold for, at kommunen lovligt kan yde støtte til projek-
tering og etablering af en havvindmøllepark. Forbeholdet vil blive indarbejdet i det mulige tilsagn med støtte fra
Juridisk Service.
*** Projektet vurderes muligvis at kunne modtage støtte, betinget af en positiv forhåndsudtalelse fra Ankestyrel-
sen.

Bemærkninger i forhold til de to foreslåede optioner:

Option 1: I denne option indstilles projekt nr. 5 og projekt nr. 9 til fuldt tilsagn (medfinansie-
ringsgrad henholdsvis 35% og 92%). Det indstilles videre, at støtten til projekt nr. 8 afgræn-
ses til forundersøgelserne. Der vil hermed blive givet betinget tilsagn på 1.740.775 kr.

Option 1 anbefales af administrationen, da den vil sikre hurtigere gennemførelse af projekterne,
der ellers skal finde anden ekstern finansiering. En lavere finansieringsgrad kan også medføre,
at der vil blive tale om en revision af projekterne, som derfor ikke gennemføres i planlagt om-
fang. Bemærk, at denne option betyder, at sagen skal godkendes af Kommunalbestyrelsen
(fremfor Økonomi- Erhvervs- og Planudvalget), da det i givet fald betyder en overskridelse af
den ramme, der var afsat til fordeling i første runde.

Option 2: For at overholde den afsatte ramme laves en forholdsmæssig, procentuel reduktion
af alle tre projekter, således at det samlede beløb ikke overstiger de 1.240.000 kr., der er af-

sat til fordeling i 1. runde. For de tre indstillede projekter gælder, at vigtigheden af fuld finansiering understreges, og at delvist tilsagn kan betyde forsinkelse eller (for projekt nr. 9) kan medføre nedskalering af projektets omfang. Samtidig oplyses, at ansøgerne planlægger at gå videre med at rejse finansiering, og at projekterne dermed ikke aflyses, såfremt der kun kan opnås delvist tilskud fra den grønne tilskudspulje. Hertil bemærkes dog, at særligt projekt 8 (Retursystem ApS) finder det ærgerligt, hvis der ikke som minimum kan opnås støtte til den fulde forundersøgelserfase på 300.000 kr. Bemærk, at Økonomi- Erhvervs- og Planudvalget har kompetence til at træffe beslutningen om godkendelse inden for det afsatte beløb på 1.240.000 kr. Såfremt option 2 vælges, vil sagen ikke blive oversendt til Kommunalbestyrelsens godkendelse.

Tabel 2: Ansøgninger, der indstilles til tilskud	
Ansøger: Initiativgruppen for Bornholms Havvindmøllepark	
Formål	<p>Gennem etableringen af en folkeejet kystnær 100 MW havvindmøllepark på Rønnebakke 9-10 km fra Bornholms sydkyst vil projektet</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. muliggøre, at Bornholm kan blive et CO2 neutralt samfund allerede fra år 2025 2. muliggøre, at Bornholm kan blive en fuldskala testzone for integration, lagring og omdannelse af grøn og bæredygtig strøm 3. sikre et lokalt og folkeligt forankret ejerskab til Bornholms Havvind blandt borgere og virksomheder på Bornholm til gavn for Bornholm økonomiske udvikling og grønne omstilling og til inspiration i Danmark og internationalt.
Aktiviteter	<p>Midlerne fra grøn tilskudspulje skal bruges til følgende overordnede aktiviteter:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1: Etablering af rammerne for det bredt forankrede ejerskab til den kystnære havvindmøllepark gennem Bornholms Havvindmøllelaug og Bornholms Havvind som det selskab, hvori havvindmølleparken forankres 2: Projektering af den kystnære havvindmøllepark fra påbegyndelsen af den såkaldte åben-dør proces for etablering af kystnær havvind og frem til myndighedsansøgning om etableringstilladelse for Bornholms folkeejede kystnære 100MW havvindmøllepark
Forventede resultater	<p>Kort sigt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - udarbejde ansøgning om forundersøgestilladelse for etableringen af en kystnær havvindmøllepark ud for Bornholm til Energistyrelsen - at Bornholms Havvindmøllelaug er stiftet og at bl.a. de første 2.000 individuelle & husstandsmedlemsskaber, 200 virksomhedsmedlemsskaber og 20 foreningsmedlemsskaber er tegnet. Dertil støtte-medlemsskaber fra borgere, virksomheder og foreninger uden for Bornholm. - At ¼ af foreningerne, ½ af de individuelle og husstandsmedlemmerne og ¾ af virksomhederne har tilkendegivet interesse i at købe anparter. - udarbejdet prospekt for Bornholms Havvind, der muliggør, at salget af anparter kan påbegyndes inden for projektperioden. - At der under Bornholms Havvindmøllelaug er blevet etableret en effektiv projekt-kordineringsenhed. - At borgere, virksomheder og foreninger på Bornholm med tilskud fra støtte-medlemmer og tilskud fra fonde og lignende har finansieret og koordineret gennemførelsen af de nødvendige forundersøgelser, inklusiv VVM-redegørelse for en kystnær havvindmøllepark ud for Bornholm. - finansieringsplan for etableringen af Bornholms Havvind, der muliggør at der kan indsendes en ansøgning om etableringstilladelse til Energistyrelsen. - arbejdspladser i forbindelse med etablering og vedligeholdelse af Bornholms Havvind (antal ukendt) <p>Langt sigt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Strøm fra Bornholms Havvind som muliggør acceleration af den grønne omstilling - Initiativer for fuldskala integration, lagring og omdannelse af energi fra havvind.

	<ul style="list-style-type: none"> - Bornholms Havvind har muliggjort, at Bornholm kan bringe sin CO2 udledning mod nul - Økonomisk afkast til Bornholms Havvinds Almennyttige fond samt til alle private investorer i Bornholms Havvind (bemærk: Tilsagn skal betinges af, at projektet ikke må være konkurrenceforvridende). - Bornholm er blevet et internationalt kendt eksempel på, hvordan man kan skabe en bredt og lokalt forankret grøn omstilling.
Budget	<p>Samlet projektsum: 2.803.460 kr. (100%) Grøn tilskudspulje: 970.775 kr. (35%) Anden finansiering: 946.280 kr. (34%) Egenfinansiering: 886.405 kr. (32%)</p>
Projekt-afslutning	30.06.2022
Ansøger: Retursystem Bornholm ApS	
Formål	<p>Retursystem Bornholm (foreløbigt projektnavn) vil implementere og drive et alternativt pant- og retursystem for glasflasker med henblik på genpåfyldning (Genbrug). I modsætning til det nuværende pantsystem med engangsflasker, som bliver knust og omsmeltet til nye flasker, vil flaskerne i det nye pant- og retursystem blive indsamlet efter brug, vasket og returneret til de bornholmske drikkevareproducenter med henblik på genpåfyldning. Konceptet er en slags bottles-as-a-service (BTLAAS), hvor drikkevareproducenterne lejer et antal flasker med tilhørende plastikkasser og outsourcer den lovpligtige panthåndtering til Retursystem Bornholm, der så sørger for alt det praktiske på vegne af producenterne.</p> <p>Der er tale om et bæredygtighedsprojekt i socialøkonomiske rammer, hvis primære formål er at reducere CO2-udledningen og gøre de bornholmske drikkevareproducenter mere bæredygtige samtidig med, at der skabes et antal arbejdspladser på Bornholm til medarbejdere på såvel ordinære som på særlige vilkår (skånejob og fleksjob).</p>
Aktiviteter	<p>Midlerne dækker fase 1 og fase 2. Udfaldet af disse faser er afgørende for, om projektet går videre til fase 3. Igangsætningen af fase 3 er desuden betinget af, at hele det krævede investeringsbeløb kan rejses.</p> <p>Fase 1: analyse af miljøpåvirkning Fase 2: business casen, hvor projektets økonomiske rentabilitet og praktiske gennemførlighed analyseres og designes i detaljer.</p>
Forventede resultater	<p>Kort sigt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Klarhed om hvorvidt projektet skal videreføres til fase 3 <p>Lang sigt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Etablering af nyt retursystem. I første omgang målrettet de bornholmske drikkevareproducenter, men på sigt evt. en udvidelse til andre fødevarerproducenter der anvender glasemballage til deres produkter. - Projektet har beskrevet et potentiale til at levere 174 tons årlig CO2-reduktion på Bornholm (muligvis mere i takt med at brugerfladen udvides).
Budget	<p>Med afsæt i budget for forundersøgelserfaserne, er fordelingen:</p> <p>Samlet projektsum: 466.200 kr. (100%) Grøn tilskudspulje: 300.000 kr. (64%) Anden finansiering: 60.000 kr. (12%) Egen finansiering: 106.000 kr. (23%)</p>
Projekt-afslutning	31.07.2021
Ansøger: ivandet ApS	
Formål	<p>Projektets formål er at gennemføre en forundersøgelse, som på sigt skal lede til etableringen af et bornholmsk blåmuslingeforsøgsanlæg, for at undersøge potentialet i recirkulering essentielle næringsstoffer, som har ophobet sig i Østersøen. Vores</p>

	motivation for at gennemføre dette projekt findes i fremtidigt ønsket om at kombinere en bæredygtig fødevarer- og foderproduktion, og forbedring af havmiljøet i Østersøen med vækst i et lokalsamfund, der har store ambitioner inden for klima- og miljøomstilling.
Aktiviteter	Der søges om medfinansiering til en forundersøgelse og planlægning af, hvor forsøgsanlæg af blåmuslinger kan placeres, hvilke dyrkningssystemer der bør afprøves, samt hvordan det skal driftes og monitoreres med henblik på de miljøforbedrende effekter.
Forventede resultater	<p>Kort sigt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gennemførelse af forundersøgelse, herunder udarbejdelse af en konkret plan og design for forsøgsanlæg af blåmuslinger tilpasset bornholmske forhold og lokale samarbejder. <p>Lang sigt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opsætning af forsøgsanlæg med blåmuslinger ved Bornholm - Miljøforbedringer ved optag af næringsstoffer i havet - Mulighed for at blåmuslinger kan indgå i lokal fødevarer og foderproduktion - Et mindre antal arbejdspladser.
Budget	Samlet projektsum: 508.000 kr. (100%) Grøn tilskudspulje: 470.000 kr. (92%) Anden finansiering: 38.800 kr. (8%)
Projektafslutning	30.10.2021

Videre proces for grøn tilskudspulje

De prioriterede projekter vil få besked om tilsagn / betinget tilsagn, når der foreligger en endelig politisk beslutning i Kommunalbestyrelsen (Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget i tilfælde af option 2). Projekter, der ikke er blevet prioriteret, vil samtidig få et afslag.

Den næste ansøgningsrunde (2. runde) er åben for ansøgninger og har frist 15. april 2021. Den 3. og sidste planlagte ansøgningsrunde vil have frist for ansøgninger d. 15. oktober 2021.

Økonomiske konsekvenser

Såfremt de prioriterede projekter gives tilsagn i henhold til en af optionerne fremført i tabel 1, vil der skulle udbetales tilskud på 1.740.775 kr. (option 1) eller 1.240.000 kr. (option 2) fra grøn tilskudspulje under bevilling 42 Erhverv, byg og plan til de udvalgte projekter.

Fra 2020 er saldoen på grøn tilskudspulje på 3.723.750 kr. Beløbet forventes overført til 2021 på Kommunalbestyrelsens møde i april måned. Hvis der udbetales 1.740.775 kr., vil der være 1.982.975 kr. tilbage på puljen til de resterende to ansøgningsrunder. Vælges option 2, vil der være 2.483.750 kr. Udbetalingen vil ske jævnt før tilskudspuljens [vejledning](#).

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 7: Eventuell

Åbent punkt

7 Eventuelt

00.22.04A08-0002

Behandling

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed

Mødedato

07-04-2021

Åbent punkt

7

Lukket punkt

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed den 7. april 2021:

Intet.